

Besluit van 27 maart 2017 houdende de opleidings- en erkenningseisen voor het medisch specialisme longziekten en tuberculose*¹

(Besluit longziekten en tuberculose)

Het College Geneeskundige Specialismen,

gelet op artikel 14, tweede lid, onder d., van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg en artikel 11 van de Regeling specialismen en profielen geneeskunst van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst;

gezien het advies van Federatie Medisch Specialisten, de Landelijke vereniging van Artsen in Dienstverband, de Nederlands Internisten Vereniging, de Nederlandse Vereniging van Artsen voor Longziekten en Tuberculose en de Registratiecommissie Geneeskundig Specialisten;

BESLUIT:

---

* In de Staatscourant van 19 april 2017, nr. 21724 is mededeling gedaan van vaststelling van het besluit door het CGS en de instemming daarmee van de minister van VWS. Dit besluit trad met terugwerkende kracht in werking op 1 april 2017

¹ Dit Besluit is gewijzigd bij het Kaderbesluit CGS van 13 maart 2019 waarvan op 7 november 2019, nr. 60365, mededeling is gedaan in de Staatscourant. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2020.

Hoofdstuk A   **Algemene bepalingen**

A.1. Begripsomschrijvingen

In dit besluit wordt verstaan onder:

- a. longziekten en tuberculose: het specialisme dat zich richt op het voorkomen, herkennen, diagnosticeren en behandelen van ziekten van het respiratoire systeem en daaraan gerelateerde pathologie, als ook van de tuberculose;
- b. opleidingsplan: het opleidingsplan van de Nederlandse Vereniging van Artsen voor Longziekten en Tuberculose.

A.2. Opleidingsplan

De opleiding tot longarts voldoet aan het opleidingsplan.

Hoofdstuk B   **De opleiding**

B.1. Duur

De duur van de opleiding bedraagt zes jaar.

B.2. Specialismegebonden competenties

De in het Kaderbesluit CGS bedoelde specialismegebonden competenties zijn vastgelegd in het opleidingsplan.

B.3. Structuur van de opleiding

1. De opleiding bestaat uit de volgende onderdelen:
  - a. interne geneeskunde;
  - b. longziekten en tuberculose.
2. Het onderdeel interne geneeskunde, genoemd in het eerste lid, onder a., bestaat uit:
  - a. zaalstage algemene interne geneeskunde voor de duur van 12 maanden;
  - b. twee stages, elk voor de duur van vier maanden, overeenkomstig het opleidingsplan;
  - c. landelijk cursorisch onderwijs interne geneeskunde, inclusief de bijbehorende examens.
3. Het onderdeel longziekten, bedoeld in het eerste lid, onder b., bestaat uit:
  - a. de volgende verplichte onderdelen:
    - i. behandelkamer;
    - ii. consultatief werken: beschouwende vakken;
    - iii. consultatief werken: snijdende vakken;
    - iv. intensive care, tenzij dit onderdeel al tijdens het onderdeel interne geneeskunde, bedoeld in artikel B.3.2, onder c., is gevolgd;
    - v. longfunctie;
    - vi. thoracale oncologie;
    - vii. slaapgerelateerde ademhalingsstoornissen;
    - viii. polikliniek stage longziekten;
    - ix. spoedeisende pulmonale aandoeningen;
    - x. zaalstage longziekten en
  - b. vrije keuze-onderdelen in de vorm van verdiepingsstages, die bij voorkeur in het laatste jaar van de opleiding plaats vinden.
4. De aios kan tevens gelegenheid gegeven worden om zich tijdens het laatste jaar van de opleiding te bekwamen in de intensive care geneeskunde.
5. De duur van de onderdelen bedoeld in het tweede lid kan overeenkomstig het Kaderbesluit CGS, worden verkort met inachtneming van het opleidingsplan.

B.4. Inhoud van de opleiding²

1. Het onderdeel interne geneeskunde, bedoeld in artikel B.3., eerste lid, onder a.
2. Het onderdeel longziekten, bedoeld in artikel B.3., eerste lid, onder b., omvat de volgende Entrustable Professional Activities (EPA's):
  - a. klinische (pulmonologische) werkwijze;
  - b. diagnostiek en behandeling van de patiënt met chronisch hoesten;
  - c. diagnostiek en behandeling van de patiënt met dyspnoe;
  - d. diagnostiek en behandeling van de patiënt met (massale) hemoptoë;
  - e. diagnostiek en behandeling van de patiënt met astma;
  - f. diagnostiek en behandeling van de patiënt met COPD;
  - g. diagnostiek en behandeling van de patiënt met een pulmonale infectieziekte;
  - h. diagnostiek en behandeling van de patiënt met (verdenking op) een thoracale maligniteit;
  - i. diagnostiek en behandeling van de patiënt met een slaapgerelateerde ademhalingsstoornis;
  - j. diagnostiek en behandeling van de patiënt met een pleurale aandoening;
  - k. diagnostiek en behandeling van de patiënt met een interstitiële longziekte;
  - l. diagnostiek en behandeling van de patiënt met een vasculaire longziekte.

B.5. Plaats van de opleiding

De opleiding vindt voor het onderdeel longziekten en tuberculose als bedoeld in artikel B.3., eerste lid onder b., plaats in een combinatie van een universitaire opleidingsinstellingen een niet-universitaire opleidingsinstelling.

B.6. Cursorisch onderwijs

Het cursorisch onderwijs omvat de volgende onderdelen:

- i. het landelijk cursorisch onderwijs, georganiseerd door de NVALT;
- ii. het regionale onderwijs;
- iii. het lokale onderwijs;
- iv. de cursus stralingshygiëne voor medische specialisten op deskundigheidsniveau 4A/M.

Hoofdstuk C

De erkenning tot opleidingsinstelling

C.1. Eisen opleidingsinstelling

De instelling die het onderdeel longziekten, bedoeld in artikel B.3., eerste lid, onder b., verzorgt voldoet aan de volgende eisen:

- a. in de instelling bestaat de opleidingsgroep uit ten minste vier fte longartsen;
- b. de instelling is door de RGS tevens erkend voor het verzorgen van de opleiding tot internist;
- c. in de instelling zijn zowel klinisch als poliklinisch werkzaam een anesthesioloog, een cardioloog, een chirurg, een nucleair geneeskundige, een radioloog en een cardio-thoracaal chirurg of een chirurg met aantekening longchirurgie;
- d. in de instelling zijn werkzaam of kunnen regelmatig als consulent worden geraadpleegd een keel-neus-oorarts, een patholoog, een gynaecoloog, een dermatoloog, een kinderarts, een arts-microbioloog, een neuroloog, een oogarts, een orthopedisch chirurg, een psychiater, een radiotherapeut en een uroloog;
- e. de instelling beschikt over een afdeling intensive care, niveau II/III;
- f. de instelling beschikt over een klinische afdeling voor longziekten. Het aantal patiënten dat klinisch wordt behandeld bedraagt ten minste 500 per jaar;
- g. de instelling beschikt over een polikliniek longziekten. Het aantal nieuw ingeschreven patiënten bedraagt ten minste 500 per jaar;
- h. de instelling beschikt over een laboratorium voor longfunctie;

- i. de instelling beschikt over een adequaat geoutilleerde behandelkamer voor longziekten;
- j. de instelling heeft de mogelijkheid om de klinisch toepasbare en algemeen aanvaarde immunologische en allergologische onderzoeken aan te vragen en uit te voeren;
- k. de instelling heeft een samenwerkingsovereenkomst die voldoet aan de volgende eisen:
  - i. van de overeenkomst maken deel uit één of meer niet-universitaire opleidingsinstellingen en één of meer universitaire opleidingsinstellingen;
  - ii. de samenwerkingsovereenkomst regelt tenminste de organisatie van zowel universitaire als niet-universitaire opleidingsmomenten voor aios;
- l. de instelling kan gebruik maken van een skills laboratorium.

C.2. Verplichtingen opleidingsinstelling

In de opleidingsinstelling die het onderdeel longziekten, bedoeld in artikel B.3., eerste lid, onder b., verzorgt bedraagt het aantal daadwerkelijk werkzame aios in de longziekten en tuberculose uitgedrukt in fte's, ten hoogste 1,2 maal het gezamenlijk aantal fte longartsen dat in de opleidingsinstelling werkzaam en daadwerkelijk bij de opleiding betrokken is.

Hoofdstuk D Slotbepalingen

D.1. Overgangsbepaling

Artikel E.1. van het Kaderbesluit CCMS is van overeenkomstige toepassing.

D.2. Intrekking besluit

Het besluit longziekten van 14 december 2009 wordt ingetrokken.

D.3. Bekendmaking

1. Dit besluit, alsmede wijziging daarvan, behoeft instemming van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
2. In de Staatscourant wordt mededeling gedaan van de vaststelling en wijziging van dit besluit. Daarnaast wordt mededeling gedaan in het officiële orgaan van de KNMG.
3. De mededeling in het officiële orgaan van de KNMG als bedoeld in het tweede lid bevat tenminste de titel van het besluit of wijziging en de datum van inwerkingtreding van het besluit of wijziging.
4. De integrale tekst van dit besluit zal op de website van de KNMG worden geplaatst (www.knmg.nl).

D.4. Inwerkingtreding

1. Dit besluit treedt in werking op 1 april 2017.
2. Indien de Staatscourant waarin de vaststelling van dit besluit en het instemmingsbesluit, bedoeld in artikel D.3., worden geplaatst, wordt uitgegeven na 31 maart 2017, treedt dit besluit in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin zij worden geplaatst, en werkt zij terug tot en met 1 april 2017.
3. In afwijking van het eerste lid, treedt artikel B.5. in werking met ingang van 1 januari 2014 voor aios die vanaf deze datum in opleiding gaan.

D.5. Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit longziekten en tuberculose.

Utrecht, 27 maart 2017

prof. dr. F. Scheele,
voorzitter CGS

mr. M.C.J. Rozijn,
secretaris CGS

Toelichting

Algemeen

Dit besluit bevat de aanvullende opleidings- en erkenningseisen voor het medisch specialisme longziekten en tuberculose.

Artikelsgewijs

Artikel A.1. Begripsomschrijvingen

Een meer gedetailleerde beschrijving van het profiel van de longarts is opgenomen in het opleidingsplan.

Artikel A.2. Opleidingsplan

In het Kaderbesluit CGS is vastgelegd wie een opleidingsplan opstelt en aan welke vereisten een opleidingsplan moet voldoen: het bevat tenminste een beschrijving van de inhoud van de opleiding, van de structuur van de opleiding, van de specialismegebonden competenties, etc. Door hier opleiding te omschrijven als de opleiding in de longziekten en tuberculose die voldoet aan het opleidingsplan, wordt het opleidingsplan van de NVALT verankerd in de regelgeving van het CGS. Deze omschrijving laat onverlet dat de opleiding ook aan de algemene eisen van het Kaderbesluit CGS en van dit besluit moet voldoen.

Artikel B.1. Duur

Dit is een nadere invulling van het Kaderbesluit CGS. Deze duur is een jaar langer dan de minimale duur zoals bedoeld in bijlage V, punt 5.1.3., Richtlijn 2005/36/EG betreffende de erkenning van beroepskwalificaties.

Artikel B.2. Specialismegebonden competenties

De specialismegebonden competenties zijn gebaseerd op het algemene competentieprofiel van de medisch specialist, zoals beschreven in artikel B.2. van het Kaderbesluit CCMS.

Artikel B.3. Structuur van de opleiding

Eerste lid 1: De opleiding bestaat uit een onderdeel interne geneeskunde en een verdere differentiatie in het onderdeel longziekten en tuberculose.

Tweede lid: Het onderdeel interne geneeskunde bestaat uit een zaalstage algemene interne geneeskunde en twee stages.

Het cursorisch onderwijs gedurende het onderdeel interne geneeskunde is gericht op het verwerven van de algemene competenties voor dit deel van de opleiding.

Derde lid: De verplichte onderdelen kunnen naast elkaar worden gevolgd. Als een aiOS bijvoorbeeld twee stages tegelijk doet, dan kan de totale duur van die periode naar rato verlengd worden.

De vrij te kiezen onderdelen zijn o.a. thoracale oncologie, slaap gebonden ademhalingsstoornissen, interstitiële longziekten, vasculaire longziekten/pulmonale circulatie, ernstig astma, pulmonale infectieziekten, tuberculose, derdelijns longrevalidatie, intensive care en EUS/EBUS/3bijzondere interventies. Het stelt de aiOS in staat zich te verdiepen in specifieke onderdelen van de longziekten en tuberculose.

Vijfde lid: Dit lid is bedoeld om te benadrukken dat ook de onderdelen van de vooropleiding interne geneeskunde onderhevig zijn aan de individualisering van de opleiding als bedoeld in het Kaderbesluit CGS. De duur van de onderdelen in het tweede lid is dan ook de nominale duur. In de praktijk kan de duur van de onderdelen afwijken van die nominale duur.

Artikel B.4. Inhoud van de opleiding

De inhoud van de opleiding wordt zowel voor het onderdeel interne geneeskunde als voor het onderdeel longziekten en tuberculose beschreven in het opleidingsplan longziekten en tuberculose. De inhoud van de opleiding voor het onderdeel longziekten en tuberculose wordt beschreven aan de hand van EPA's die in

---

3 EUS = Endoscopic Ultra Sonography; EBUS = Endoscopic Bronchial Ultrasonography.

het opleidingsplan zijn uitgewerkt.

Artikel B.5. Plaats van de opleiding

Vanaf 1 januari 2014 dient de aios delen van de opleiding zowel in een niet-universitaire opleidingsinstelling als in een universitaire opleidingsinstelling te volgen. Om ervaring in verschillende settings op te doen dient de opleiding gecombineerd universitair/ niet-universitair te worden gevolgd. De uitwisseling zal voldoende lang moeten zijn om tot een effectieve informatie overdracht te kunnen komen na een inwerkperiode in de nieuwe omgeving. De gemiddelde duur van een opleidingsonderdeel binnen de vervolgopleiding longziekten en tuberculose (6 maanden) lijkt daarvoor het meest geschikt. De aios volgt in ieder geval 3 tot 12 maanden opleiding in een universitaire dan wel niet-universitaire opleidingsinstelling in het kader van de uitwisseling.

Artikel B.6. Cursorisch onderwijs

De algemene verplichting voor de aios tot het volgen van cursorisch onderwijs gedurende ten minste tien dagen per opleidingsjaar, is vastgelegd in het Kaderbesluit CGS. Het hier beschreven cursorisch onderwijs is een specialisme specifieke aanvulling dat betrekking heeft op het onderdeel longziekten en tuberculose. Het opleidingsplan en bijlage 1 van het plan werken dit verder uit, zowel naar inhoud als naar de momenten in de opleiding waarop cursorisch onderwijs wordt verzorgd.

Artikel C.1. Eisen opleidingsinstelling

Dit is een aanvulling op de erkenningseisen van het Kaderbesluit CGS. Aangezien de opleiding bestaat uit een onderdeel interne geneeskunde en een onderdeel longziekten en tuberculose kan een aios dat laatste onderdeel gedurende ten hoogste vier jaar volgen in één opleidingsinstelling. De toevoeging is ingegeven door de competenties die de aios dient te verwerven. Door nadere eisen aan de opleidingskliniek te stellen wordt de inhoud van de opleiding nader geborgd.

Onder c.: de aantekening longchirurgie blijkt uit een registratie bij de NVvH in het deelgebied longchirurgie.

Onder g.: Met de 'nieuw ingeschreven patiënten' wordt bedoeld de patiënten die met een nieuw pulmonaal probleem worden verwezen naar de polikliniek Longziekten.

Onder k.: Elke inrichting moet deel uitmaken van een samenwerkingsovereenkomst ten behoeve van het regionale onderwijs (artikel B.7) en de uitwisseling.

Artikel C.2. Verplichtingen opleidingsinstelling

Dit is een nadere invulling van de erkenningsverplichtingen van het Kaderbesluit CGS en betreft de zgn. ratio. De nadere invulling is ingegeven door onderwijskundige overwegingen, de specialismegebonden competenties, de ervaringen van de huidige opleiders en het feit dat de noodzakelijke landelijke capaciteit van de opleiding met deze ratio eenvoudig gehaald kan worden. Door handhaving van de ratio van 1:1,2 wordt een adequate begeleiding en daarmee de kwaliteit van de opleiding van de aios naar de mening van het Concilium van de NVALT nader geborgd.